

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců Mgr. Petry Weissové a Mgr. Aleše Roztočila v právní věci žalobce: **P. Č.**, proti žalované: **Česká advokátní komora**, se sídlem Národní 16, Praha 1, proti rozhodnutí žalované ze dne 11. 9. 2020, č. j. 10.01-000491/20-002, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 3. 6. 2021, č. j. 3 A 102/2020 – 19,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Žalovaná v záhlaví uvedeném rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) neurčila žalobci advokáta k poskytnutí bezplatné právní služby podle § 18c zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii (dále jen „zákon o advokacii“).

II.

[2] Žalobou u Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“) se žalobce domáhal zrušení napadeného rozhodnutí. Následně požádal o částečné osvobození od soudních poplatků. Městský soud usnesením ze dne 3. 6. 2021, č. j. 3 A 102/2020 - 19 (dále jen „napadené usnesení“), žádost žalobce zamítl.

[3] Městský soud dospěl k závěru, že přestože žalobce prokázal nedostatek finančních prostředků a jeho majetkové poměry osvobození od soudních poplatků odůvodňují, nebylo možné žalobci toto osvobození přiznat, neboť žalobce tohoto institutu zneužívá. Městský soud odkázal na množství žalobcem vedených sporů a rovněž poukázal na způsob, jakým žalobce soudní spory vyvolává, a také na podstatu těchto sporů. Podle městského soudu jsou řízení vedena sériově a stereotypně, jsou v nich uváděna totožná tvrzení jako v dřívějších neúspěšných případech. Povaha projednávané věci i ostatních žalobcových případů podle městského soudu svědčí o tom, že žalobci prioritně nejde o vyřešení sporné otázky, respektive o poskytnutí ochrany jeho právům, ale o to, aby vyvolal spor jako takový.

III.

[4] Proti napadenému usnesení se žalobce (dále jen „stěžovatel“) brání kasační stížností. Navrhuje napadené usnesení zrušit a věc vrátit městskému soudu k dalšímu řízení.

[5] Stěžovatel předně namítá, že nepožádal o úplné osvobození od soudních poplatků, avšak pouze o částečné osvobození od jednoho soudního poplatku. Stěžovatel tvrdí, že městský soud zamlčoval výstižné důvody rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 8. 2010, č. j. 1 As 54/2010 - 29 (z nějž stěžovatel v kasační stížnosti citoval část bodu 21.), a rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 3. 2010, č. j. 8 As 22/2010 - 91 (z nějž odkázal na první část předposledního odstavce na straně 6). Podle stěžovatele z uvedených rozsudků plyne zákaz paušálního hodnocení ohledně aplikace institutu zneužití práva. Závěrem stěžovatel rovněž popírá, že by v žalobě užíval obdobná tvrzení jako v předchozích žalobách, a upozorňuje, že i napadené usnesení obsahuje stejné úvahy jako mnoho předcházejících rozhodnutí městského soudu.

IV.

[6] Žalovaná svého práva vyjádřit se ke kasační stížnosti nevyužila.

V.

[7] Nejvyšší správní soud předesílá, že v nynější věci nepožadoval po stěžovateli zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost, neboť rozšířený senát tohoto soudu již v usnesení ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 - 19, dospěl k závěru, že „[s]těžovatel má povinnost zaplatit poplatek za řízení o kasační stížnosti jen tehdy, pokud kasační stížnost směřuje proti rozhodnutí krajského soudu o návrhu ve věci samé (o žalobě), či o jiném návrhu, jež podání je spojeno s poplatkovou povinností [§ 1 písm. a), § 2 odst. 2 písm. b) a § 4 odst. 1 písm. d) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích].“ V nyní posuzovaném případě se jedná o přezkum právě takového procesního usnesení městského soudu, jímž se řízení o žalobě nekončí. Stěžovateli tedy povinnost zaplatit soudní poplatek za kasační stížnost nevznikla.

[8] V řízení o kasační stížnosti je podle § 105 odst. 1 a 2 s. ř. s. povinné zastoupení účastníka bez příslušného právního vzdělání advokátem. Ke splnění této podmínky se však rozšířený senát kasačního soudu také vyjádřil ve shora citovaném usnesení a vysvětlil, že „[j]e-li podána kasační stížnost proti usnesení krajského soudu o neosvobození od soudních poplatků, o neustanovení zástupce či proti jinému procesnímu usnesení učiněnému v řízení o žalobě, je rozhodnutí Nejvyššího správního soudu o kasační stížnosti učiněno v rámci tohoto řízení, a proto se zde ustanovení § 105 odst. 1 a 2 s. ř. s. neuplatní.“ Z citovaného usnesení rozšířeného senátu tedy plyne, že ani povinné zastoupení stěžovatele bez příslušného právního vzdělání advokátem není vyžadováno v těch případech, kdy kasační stížnost směřuje, tak jako v nyní souzené věci, proti procesnímu rozhodnutí, jímž se řízení o žalobě nekončí.

[9] Nejvyšší správní soud tudíž posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené usnesení netrpí vadami, k nimž je povinen přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[10] Kasační stížnost není důvodná.

[11] Ze spisu městského soudu Nejvyšší správní soud ověřil, že stěžovatel výslovně požádal o částečné osvobození od soudních poplatků (plural). Námitka stěžovatele, podle níž žádal pouze o osvobození od jednoho soudního poplatku (singular), je tedy nedůvodná.

pokračování

[12] V souladu s § 4 odst. 1 písm. a) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích (dále jen „zákon o soudních poplatcích“), je s podáním žaloby spojen vznik poplatkové povinnosti.

[13] Podle § 36 odst. 3 s. ř. s., *účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zcela osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. (...) Přiznané osvobození se vztahuje i na řízení o kasační stížnosti.*

[14] Smyslem osvobození od soudních poplatků je především umožnit přístup k soudní ochraně i těm osobám, které nemají dostatek prostředků, tak aby byla zajištěna účinná soudní ochrana jejich práv. Jak již Nejvyšší správní soud uvedl například v rozsudku ze dne 26. 10. 2011, č. j. 7 As 101/2011 - 66, jenž se týkal právě stěžovatele, nejedná se o institut, který má umožňovat chudým osobám bezplatně vést spory podle své libosti. Přestože je účastník řízení nemajetný, takže by bylo zásadně namístě přiznat mu osvobození od soudních poplatků (§ 36 odst. 3 s. ř. s.), může mu soud výjimečně toto dobrodiní odeprít, a to zejména pro povahu sporů, které vede.

[15] Městský soud v napadeném usnesení shledal, že postup stěžovatele není v tomto řízení výjimečný, neboť žalobce u městského soudu vede mnoho řízení, v nichž postupuje sériově a stereotypně a užívá obdobné argumenty jako v dřívějších neúspěšných případech. Současně i z úřední činnosti Nejvyššího správního soudu, u něhož jsou rovněž evidovány stovky věcí týkající se stěžovatele, vyplývá, že jeho postup v řízeních se neustále opakuje a stěžovatel uvádí zcela shodné či obdobné argumenty. Pouhá skutečnost, že stěžovatel vede velké množství sporů, přirozeně sama o sobě neznámá, že by jeho žádostem nemělo být vyhověno, jak ostatně plyne ze stěžovatelem citovaného rozsudku č. j. 1 As 54/2010 - 29. Rozhodující je nicméně právě sériovost a stereotypnost stěžovatelem podávaných žádostí spojená s opakováním obdobných či zcela identických argumentů (srov. např. rozsudky zdejšího soudu ze dne 12. 6. 2020, č. j. 3 As 164/2020 - 13, ze dne 13. 3. 2019, č. j. 6 As 35/2019 - 12, ze dne 12. 9. 2018, č. j. 1 As 231/2018 - 17, nebo ze dne 29. 5. 2015, č. j. 4 As 104/2015 - 12).

[16] Z uvedeného důvodu Nejvyšší správní soud shledal, že podmínky pro (částečné) osvobození od soudních poplatků v řízení před městským soudem nebyly splněny a městský soud se v tomto ohledu pochybení nedopustil. S ohledem na počet sporů, které stěžovatel vede (a které se týkají taktéž určení advokáta k poskytnutí právní pomoci), jakož i opakování totožných či obdobných argumentů v žádostech o osvobození od soudních poplatků a celkový kontext vedení sporů, má Nejvyšší správní soud zato, že stěžovatel svými podáními nesleduje ochranu svých veřejných subjektivních práv, resp. žádost o osvobození od soudních poplatků nesměruje k zajištění účinné soudní ochrany, nýbrž se snaží prostřednictvím opakovaného žádání o osvobození od soudních poplatků vést bezplatně spory podle své libosti.

[17] Nejvyšší správní soud tudíž s ohledem na výše uvedené považuje napadené usnesení za zákonné. Městský soud se při posouzení stěžovatelovy žádosti nedopustil žádného pochybení.

[18] Uplatňoval-li stěžovatel v kasační stížnosti také další argumentaci obsahující invektivy vůči městskému soudu (jež s ohledem na její povahu nebyla výše rekapitulována), Nejvyšší správní soud pouze ve stručnosti doplňuje, že se jedná o vyjádření stěžovatelových osobních názorů, které nemá pro posouzení věci, tedy otázky osvobození od soudních poplatků v řízení o žalobě, žádnou relevanci.

VI.

[19] S ohledem na závěry shora vyložené neshledal Nejvyšší správní soud kasační stížnost důvodnou. V souladu s § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. ji tudíž zamítl.

[20] Výrok o náhradě nákladů o kasační stížnosti řízení se opírá o § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 téhož zákona. Stěžovatel, který neměl v řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému v řízení žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly. Nejvyšší správní soud proto rozhodl, že žádný z účastníků nemá na náhradu nákladů tohoto řízení právo.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. září 2021

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu